

**KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Migrationsöverdomstolen
Avdelning 1

DOM

2012-04-25
Meddelad i Stockholm

Mål nr UM 286-10
UM 287-10

KLAGANDE

Migrationsverket

MOTPARTER

Sekretessbelagda uppgifter, se bilaga 1

Ombud och offentligt biträde: Jur.kand.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Stockholms län, migrationsdomstolen, dom den 22 december 2009 i mål nr UM 13908-08 och UM 13973-08, se bilaga 2

SAKEN

Uppehållstillstånd m.m.

MIGRATIONSÖVERDOMSTOLENS AVGÖRANDE

1. Migrationsöverdomstolen avslår överklagandet och fastställer migrationsdomstolens domslut såvitt avser permanent uppehållstillstånd och flyktingstatusförklaring.
2. Det ankommer på Migrationsverket att vidta de åtgärder som föranleds av denna dom.
3. Migrationsöverdomstolen fastställer migrationsdomstolens sekretessförordnande.
4. Migrationsöverdomstolen förordnar att bestämmelsen om sekretess i 21 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska vara tillämplig även i fortsättningen för uppgifterna i bilaga 1 till denna dom.

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00
E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-14 98 89

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00-16:00

5. Migrationsöverdomstolen bestämmer att ersättning ska betalas till
som offentligt biträde med, rätt räknat, 13 301 kr,
varav 7 371 kr för arbete, 3 270 kr för utlägg och 2 660 kr för
mervärdesskatt.
-

BAKGRUND

Motparterna (fortsättningsvis kallade A och B) ansökte om asyl i Sverige i januari 2008. Som skäl för uppehållstillstånd åberopade de förföljelse på grund av politisk uppfattning, eftersom A i hemlandet Irak varit verksam inom Baathpartiet där han ansvarat för studentorganisationer. A uppgav att han hotats till livet och eftersökts. Hans son, B, hävdade för egen del att han utsatts för ett kidnappningsförsök. Migrationsverket avslog A:s och B:s ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd, flyktingförklaring samt resedokument den 27 november 2008 och förordnade att de skulle utvisas från Sverige. Som skäl för sitt beslut anförde verket bl.a. att det inte hade getts in några handlingar som styrkte att A hade haft en hög position inom Baathpartiet. A och B överklagade verkets beslut till migrationsdomstolen som i sin dom upphävde beslutet och beviljade A och B permanent uppehållstillstånd och flyktingförklaring. I sina domskäl anförde domstolen bl.a. följande. Det har gjorts sannolikt att A har haft en hög position inom Baathpartiet och att A och B utsatts för de hot och andra trakasserier som de beskrivit. De har också gjort sannolikt att de känner välgrundad fruktan för att utsättas för skyddsgrundande behandling vid ett återvändande till Irak. Hotbilden har sin grund i A:s politiska uppfattning och det är inte relevant för A och B att fly inom Irak. Då det inte har framkommit något som gör att det finns allvarliga skäl att anta att A personligen varit delaktig i sådan verksamhet som kan utgöra grund för uteslutning från flyktingskap ska A och B beviljas permanent uppehållstillstånd som flyktingar och de ska även beviljas flyktingförklaring.

YRKANDEN M.M.

1. Migrationsverket

Migrationsverket överklagar migrationsdomstolens dom och yrkar att Migrationsöverdomstolen med ändring av domen ska fastställa verkets beslut. Till stöd för överklagandet anför verket i huvudsak följande.

Det finns synnerlig anledning att anta att A har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av brott mot mänskligheten och gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser.

Det har antagits en amnestilag för f.d. baathpartister och det är möjligt att få myndighetsskydd i Irak. Risken för f.d. baathpartister att råka ut för skyddsgrundande behandling vid ett återvändande kan dock inte uteslutas med hänsyn tagen till den rådande situationen och säkerhetsläget i Irak. Migrationsverket delar inte migrationsdomstolens bedömning att förföljelsen utgår från A:s politiska uppfattning. Det föreligger däremot en risk för förföljelse på grund av A:s tillhörighet till gruppen f.d. baathpartister. A uppfyller därför kraven enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716). Det vitsordas således att A är flykting, men det föreligger i enlighet med utlänningslagen grund för att utesluta honom från flyktingskap. Verket ifrågasätter inte A:s identitet, hans medlemskap i Baathpartiet eller hans arbete. A har på ett trovärdigt och detaljerat sätt redogjort för sina arbetsuppgifter inom partiet. Verket finner därmed inte skäl att ifrågasätta uppgiften om att han haft någon form av högre position inom Baathpartiet.

Det får, med stöd av vad som är allmänt känt samt med speciellt beaktande av vad som framkommit bl.a. vid rättegången mot Saddam Hussein, anses vara klarlagt att Saddam Husseins regim, som hade makten i Irak mellan åren 1979 och 2003, begick otaliga brott mot mänskligheten genom att många oliktankande förföljdes, torterades, fördrevs och avrättades. Det finns

således starka skäl att anta att behandlingen av politiska motståndare till Baathpartiet var hänsynslös under Saddam Husseins tid vid makten.

A har vidgått att han lämnat information om studenter men hävdat att han inte vidtagit några direkta åtgärder. A tror inte att han bidragit till att personer har råkat illa ut. Hans eget arbete gick mest ut på att utbilda och han tror inte på arbete som går ut på hämnd. I en situation där den enskilde har ett val mellan att passivt delta och att aktivt delta för en regim som är känd för att begå brott mot mänskligheten får det anses utgöra ett aktivt deltagande i brottet att anmäla oliktankande och ett sådant deltagande måste medföra att personen utesluts från rätten att vara flykting. Mot bakgrund av A:s egna redogörelser är det visat att han inte endast haft ett passivt medlemskap i Baathpartiet. Det är visat att A har haft en mycket aktiv roll inom partiet. Det är därför inte rimligt att anta att han inte har haft kännedom om Baathpartiets brottsliga avsikter och gärningar under alla de år som han hävdar att han varit medlem i partiet. A har sannolikt haft god inblick i Baathpartiets syften och övergrepp. Han har genom sina egna handlingar stött dessa handlingar och det föreligger därmed skäl att vägra honom uppehållstillstånd. Den omständigheten att A enligt egen utsago inte varit verksam inom de områden av Baathpartiet där brott begåtts föranleder inget annat ställningstagande av det skälet att han borde ha varit medveten om syftet med kartläggningen av studenterna samt vad dissidenter m.fl. riskerade till följd av den information som han lämnade. Mot bakgrund av det anförda finns det skäl att exkludera A från flyktingskap enligt 4 kap. 2 b § utlänningslagen.

EU-domstolen har i sin dom den 9 november 2010 i de förenade målen C-57/09 och C-101/09 (Bundesrepublik Deutschland mot B respektive D) uttalat att uteslutningsgrunderna kan tillämpas på en person som genom sin tillhörighet till en terroristgrupp har varit delaktig i internationella terroristhandlingar. Även om de målen skiljer sig från det nu aktuella på så sätt att A har varit medlem i ett regeringsstött parti torde beviskravet ”synnerlig anledning att anta” ges samma tolkning i förevarande mål. A hade

enligt egen utsago positionen medlem av grupp och var ansvarig för studentorganisationer inom denna grupp. Han har, genom sin högt uppsatta position inom Baathpartiet och sina arbetsuppgifter, varit aktivt delaktig i ett parti och en regim som under flera decennier systematiskt och grovt kränkt mänskliga rättigheter. Han har varit en del av regeringens kontroll och repression mot folket genom att han angivit oliktkänkande trots vetskap om att dessa riskerade att utsättas för allvarliga brott.

Vidare har Migrationsverket till stöd för sin talan åberopat följande dokumentation.

- 1) Sveriges ambassad i Amman, Rapport om situationen för de mänskliga rättigheterna i Irak, 1 oktober 2010
- 2) United Nations, Resolution adopted by the General Assembly, Situation of human rights in Iraq, A/RES/48/144, 28 januari 1994
- 3) Amnesty International, report 2001, Iraq
- 4) Amnesty International, Iraq, Victims of Systematic Repression, november 1999
- 5) U.S. Department of State, Country Reports on Human Rights Practices, Iraq, 2001

Migrationsverket har också hänfört sig till Europadomstolens för mänskliga rättigheter dom den 20 januari 2009 i målet F.H. mot Sverige (appl. no. 32621/06) och till ett avgörande från Federal Court i Kanada den 7 januari 2009 (

IMM-2668-08).

2. A och B

A och B bestrider bifall till Migrationsverkets överklagande och anför i huvudsak följande.

Genom sitt förhandsavgörande i de förenade målen C-57/09 och C-101/09 har EU-domstolen uttalat flera saker som är av vikt för detta mål. Tillhörighet till en terroristorganisation, eller aktivt stöd till en terroristorganisations väpnade kamp, medför inte per automatik att det föreligger grund för uteslutning. Ett beslut om uteslutning ska föregås av en grundlig prövning av de exakta omständigheterna i varje enskilt fall. Bedömningen ska göras utifrån det beviskrav som ställs upp i artikel 12 punkten 2 i rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (skyddsgrundsdirektivet), nämligen att det ska finnas synnerliga skäl att anta att någon av situationerna i den punkten föreligger. Beviskravet ställs högt och bevisbördan ligger på myndigheterna. Vidare framgår det av domen att en medlemsstat kan bevilja uppehållstillstånd på annan grund om flyktingskap utesluts. De utgångspunkter för prövningen av om det föreligger grund för uteslutning, som EU-domstolen ställer upp, medför höga krav på bevisning och utredning samt på att en enskild faktiskt medverkat till brott mot de mänskliga rättigheterna. Om denna praxis ger någon vägledning, utöver vad som redan följer av texten i skyddsgrundsdirektivet, är det fråga om en skärpning.

Migrationsverket har först under den muntliga förhandlingen i migrationsdomstolen tagit upp frågan om uteslutning från flyktingskap. Någon utredning av de exakta omständigheterna i fallet finns inte. Det enda som kan tjäna som beslutsunderlag är ett fåtal muntliga uppgifter som A lämnade under den muntliga förhandlingen. Migrationsverket har dragit väl långtgående slutsatser av vad som då kom fram. De uppgifter A lämnade under sin tid vid universitet var inte sådana att någon riskerade att skadas. Syftet var att få en bild av verksamheten inom universitetet. Om han hade trott att en elev riskerade grova övergrepp, till följd av den information som han lämnade, hade han inte lämnat någon information. Den verksamhet som

han vid några tillfällen rapporterade om bestod inte i några direkta brott, utan syftet med rapporteringen var mer att kartlägga dissidenters verksamhet samt att motarbeta denna genom utbildning och information. De grupper som försökte värva studenter på universitetet var fundamentalistiska muslimska grupper. Han har inte haft någon särskild funktion som informatör och hans arbetsuppgifter handlade inte om underrättelseverksamhet. Snarare arbetade han med kulturella frågor och utbildningsfrågor än med frågor gällande inre säkerhet. A har inte medverkat till att någon utsatts för brott. De organisationer som nämndes under den muntliga förhandlingen i migrationsdomstolen, bl.a. Al Dawa och Badr, betraktades som terroristorganisationer även i väst vid den aktuella tidpunkten. Migrationsverkets resonemang är delvis ägnat att ge den felaktiga bilden att A rapporterade om fredliga studenter för deras åsikters skull och att dessa sedan utsattes för allvarliga övergrepp.

Migrationsverket har den 12 januari 2011 utkommit med ett rättsligt ställningstagande gällande exklusion från bl.a. flyktingskap ("Rättschefens rättsliga ställningstagande angående beviskravet för exklusion och individuellt ansvar"). Ställningstagandet vilar på EU-domstolens dom i målen C-57/09 och C-101/09. De slutsatser verket drar är att det för exklusion krävs en bevisning som är att jämföras med den som krävs för bedömningen att skäligen misstanke finns för brott enligt svensk nationell rätt och att bevisningen ska vara sådan som krävs för åtal enligt internationell rätt. I det aktuella målet finns ingen sådan bevisning som medför att A och B kan delges skäligen misstanke om brott och något åtal skulle inte heller väckas om verket skulle göra en anmälan om brott till behörig instans. Det finns inga uppgifter om att någon råkat illa ut just på grund av något A eller B gjort och det finns inte ens några uppgifter om att någon farit illa som gått på den skola där A arbetat eller i anslutning till A:s arbete i övrigt. F.d. medlemmar av Baathpartiet har olika del i ansvaret för övergrepp som begicks mot enskilda och mot organisationer. A placerar sig uppenbarligen på den sida som inte har något eller litet ansvar för eventuella brott som

begåtts av regimen i allmänhet. Om han skulle kunna hållas ansvarig och delges misstanke om brott innebär det att detsamma gäller huvuddelen av den irakiska befolkningen då majoriteten var medlemmar i Baathpartiet. Utifrån Migrationsverkets inställning bör alla f.d. medlemmar av Baathpartiet exkluderas med endast den allmänna rapporteringen om de övergrepp regimen begick som grund. Detta är inte EU-domstolens eller lagstiftarens syfte.

Sammanfattningsvis har migrationsdomstolen gjort en korrekt bedömning när det gäller uteslutning och i andra delar, varför domen ska fastställas i sin helhet. Domstolen har beaktat de högra krav som uppställs dels på bevisning och utredning av de exakta omständigheterna i det enskilda fallet, dels på delaktighet eller anstiftan till brott mot de mänskliga rättigheterna. Migrationsdomstolens bedömning är korrekt mot bakgrund av artikel 12 i skyddsgrundsdirektivet samt EU-domstolens praxis. Det saknas både utredning och bevisning i målet och det finns inte heller grund för att bedöma att några brott mot de mänskliga rättigheterna ens har förövats just till följd av något A gjort eller att hans handlingar ens är att anse som medverkan eller anstiftan av brott.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

1. Flyktingskap

Enligt 4 kap. 1 § första stycket utlänningslagen är en flykting bl.a. en utlänning som befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd. I samma paragrafs andra stycke föreskrivs att detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen riskerar att

utsättas för förföljelse eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot förföljelse från enskilda. En flykting är i princip berättigad till uppehållstillstånd i Sverige (5 kap. 1 § utlänningslagen).

Migrationsöverdomstolen konstaterar att det är ostridigt att A på grund av sin tidigare ställning inom Iraks Baathparti i och för sig uppfyller kriterierna för att anses som flykting enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen. Frågan är därefter om A, såsom Migrationsverket gör gällande, ska vägras uppehållstillstånd i egenskap av flykting av det skälet att han är utesluten från att anses vara en sådan.

2. Frågan om A är utesluten från flyktingskap

a) Tillämpliga bestämmelser m.m.

Bestämmelser av betydelse för bedömningen av om en utlänning är utesluten från att betraktas som flykting återfinns både på internationell och nationell nivå samt i EU:s rättsliga reglering inom asylområdet. I det följande görs en genomgång av det regelverk som är relevant i målet.

Internationella bestämmelser

Artikel 1 F i 1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning (Genèvekonventionen) har följande lydelse.

Stadgandena i denna konvention äga icke tillämpning på den beträffande vilken föreligga allvarliga skäl antaga, att han

- a) förövat brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten, sådana dessa brott blivit definierade i de internationella överenskommelser, som tillkommit för att meddela bestämmelser angående sådana brott; eller
- b) förövat grovt icke-politiskt brott utanför tillflyktslandet, innan han erhöll tillträde till detsamma såsom flykting; eller
- c) gjort sig skyldig till gärningar, stridande mot Förenta Nationernas syften och grundsatser.

Unionsrättsliga bestämmelser m.m.

En reglering som motsvarar den som framgår av artikel 1 F i Genèvekonventionen ovan finns även i skyddsgrundsdirektivet. I dess artikel 12 anges vilka utlänningar som är uteslagna från att anses som flyktingar. De nu aktuella delarna av artikeln har följande lydelse.

Artikel 12.2

En tredjelandsmedborgare eller en statslös person kan inte ges flyktingstatus om det finns synnerliga skäl för att anta att

- a) han eller hon har förövat brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott, eller
- b) han eller hon har förövat ett grovt icke-politiskt brott utanför tillflyktslandet, innan vederbörande fick tillträde till det landet som flykting, vilket innebär den tidpunkt då uppehållstillstånd utfärdades på grundval av beviljad flyktingstatus; särskilt grymma handlingar, även om de begåtts i förment politiskt syfte, får betecknas som allvarliga icke-politiska brott, eller
- c) han eller hon har gjort sig skyldig till gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser enligt inledningen och artiklarna 1 och 2 i Förenta nationernas stadga.

Artikel 12.3

Punkt 2 gäller personer som anstiftar eller på annat sätt deltar i förövandets av de brott eller gärningar som nämns däri.

EU-domstolen har genom sin dom den 9 november 2010 i målen C-57/09 och C-101/09 besvarat en begäran om förhandsavgörande från Tysklands Bundesverwaltungsgericht rörande bl.a. tolkningen av artikel 12.2 b och c i skyddsgrundsdirektivet. I domen uttalade sig EU-domstolen angående det personliga ansvaret för vissa gärningar, ett ansvar som kan medföra exkludering från flyktingskap. Målen rör ansökan om flyktingstatus respektive återkallande av tidigare beviljad flyktingstatus för personer som varit medlemmar i organisationer som finns med i förteckningen över personer, grupper och enheter i bilagan till rådets gemensamma ståndpunkt (2001/931/GUSP) om tillämpning av särskilda åtgärder i syfte att bekämpa terrorism. I sitt avgörande konstaterade EU-domstolen vid tolkningen av artikel 12.2 b och c i skyddsgrundsdirektivet (p. 86-88, 95-98, 105 och 111) bl.a. följande.

Enligt artikel 12.2. b och c, liksom för övrigt artikel 1 F b och c i Genèvekonventionen, kan en person inte ges flyktingstatus om det finns ”synnerliga skäl” för att anta att ”[vederbörande] har förövat” ett grovt icke-politiskt brott utanför tillflyktslandet innan denne fick tillträde till landet som flykting eller att ”[vederbörande] har gjort sig skyldig” till gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser. Det framgår av lydelsen av dessa bestämmelser i direktivet att den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten endast kan tillämpa bestämmelserna efter att i varje enskilt fall ha gjort en prövning av de exakta omständigheter som myndigheten har kännedom om i syfte att fastställa huruvida det föreligger synnerliga skäl att anta att de handlingar som begåtts av den berörda personen, som för övrigt uppfyller kraven för att beviljas flyktingsstatus, omfattas av ett av dessa båda skäl till undantag. Även om de handlingar som begåtts av en organisation, som förts upp i förteckningen i bilagan till gemensam ståndpunkt 2001/931 på grund av dess deltagande i terroristhandlingar, omfattas av de skäl till undantag som anges i artikel 12.2 b och c i direktivet, får enbart det förhållandet att den berörda personen har tillhört en sådan organisation följaktligen inte automatiskt leda till att vederbörande inte kan beviljas flyktingstatus i enlighet med dessa bestämmelser. För att kunna fastställa att det föreligger skäl till undantag enligt artikel 12.2 b och c i direktivet är det nödvändigt att den berörda personen, med beaktande av de beviskrav som uppställs i nämnda artikel 12.2, kan göras delvis ansvarig för de handlingar som den aktuella organisationen har begått under den period då vederbörande var medlem. Detta individuella ansvar ska bedömas i enlighet med såväl objektiva som subjektiva kriterier. Den behöriga myndigheten ska härvid bl.a. undersöka den roll som den berörda personen faktiskt har haft vid utförandet av de ifrågavarande handlingarna, dennes ställning i organisationen, den grad av kännedom som denne hade eller borde ha haft rörande organisationens verksamhet, de eventuella påtryckningar som denne varit utsatt för eller andra faktorer som kan ha påverkat dennes beteende. Om en myndighet efter en sådan undersökning konstaterar att den berörda personen hade en

framträdande position i en organisation som tillämpar terroristmetoder, kan myndigheten förutsätta att denna person har ett individuellt ansvar för handlingar som organisationen har begått under den relevanta perioden, men den måste fortfarande pröva samtliga relevanta omständigheter innan den kan anta ett beslut att inte bevilja vederbörande flyktingstatus i enlighet med artikel 12.2 b eller c i direktivet. Ett beslut att inte bevilja flyktingstatus med tillämpning av artikel 12.2 b eller c i direktivet förutsätter inte att den berörda personen utgör en befintlig fara för den mottagande medlemsstaten. Inte heller krävs det någon proportionalitetsprövning i det enskilda fallet för att anta ett beslut att inte bevilja flyktingstatus med tillämpning av artikel 12.2 b eller c i direktivet.

Nationella bestämmelser m.m.

Den 1 januari 2010 infördes ändringar i utlänningslagens bestämmelser avseende uppehållstillstånd grundat på en utlännings behov av internationellt skydd. Ändringarna gjordes för att genomföra bl.a. skyddsgrundsdirektivet. Direktivets bestämmelser om uteslutning av en tredjelandsmedborgare från att anses som flykting har genomförts genom ändringar i 4 kap. 2 b § utlänningslagen. Paragrafen har numera följande lydelse.

En utlänning är utesluten från att anses som flykting om det finns synnerlig anledning att anta att han eller hon har gjort sig skyldig till

1. brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott,
2. ett grovt icke-politiskt brott utanför Sverige innan han eller hon kom hit, eller
3. gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser enligt inledningen och artikel 1 och 2 i Förenta nationernas stadga.

Det som anges i första stycket gäller även en utlänning som har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av de brott eller gärningar som där nämns.

I förarbetena till 4 kap. 2 b § utlänningslagen (prop. 2009/10:31 s. 105-109 och 261) anförs bl.a. följande. Paragrafen motsvarar artikel 12.2 i skyddsgrundsdirektivet, som i sin tur motsvaras av artikel 1 F i

Genèvekonventionen, och avser bl.a. uteslutning från flyktingskap av den som har gjort sig skyldig till brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott. Med tanke på de allvarliga konsekvenser som kan följa av att en asylsökande utesluts från att vara flykting måste bestämmelsen tolkas restriktivt. Det ska föreligga en faktisk omständighet som påtagligt visar att man med fog kan anta att utlänningen har begått någon av gärningarna. Ledning för tolkning av bestämmelsen kan hämtas från FN:s flyktingkommissaries handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning punkterna 147-163 (härefter UNHCR:s handbok) och UNHCR:s riktlinjer om uteslutning från flyktingskap (Guidelines on International Protection: Application of the Exclusion Clauses: Article 1 F of the 1951 Convention relating to the Status of Refugees, HCR/GIP/03/05, 4 september 2003; härefter UNHCR:s riktlinjer). Att en utlänning är utesluten från att anses som flykting innebär inte att han eller hon är utesluten från att erhålla uppehållstillstånd på någon annan grund.

Redan nu kan nämnas att det i UNHCR:s riktlinjer (p. 2) anges att tanken bakom uteslutningsgrunderna är att vissa handlingar är så allvarliga att de som begått dem inte förtjänar internationellt skydd som flyktingar. Bestämmelsernas främsta syfte är att frånta personer som begått fruktansvärda handlingar och allvarliga brott internationellt flyktingskydd och att försäkra sig om att sådana personer inte missbrukar asylrätten för att undvika att bli ställda till svars för sina handlingar.

b) Särskilt om beviskravet m.m.

Migrationsöverdomstolen konstaterar att regeringen i förarbetena till 4 kap. 2 b § utlänningslagen inte har berört det förhållandet att kravet på den bevisning som erfordras för att en utlänning ska vara utesluten från att anses som flykting uttrycks på olika sätt i bestämmelserna i Genèvekonventionen,

skyddsgrundsdirektivet respektive utlänningslagen; ”allvarliga skäl antaga”, ”synnerliga skäl för att anta” respektive ”synnerlig anledning att anta”. I förarbetena till utlänningslagen anförs emellertid att bestämmelsen i 4 kap. 2 b § bygger på skyddsgrundsdirektivet och Genèvekonventionen (prop. 2009/10:31 s. 261). Vidare gav regeringen i förarbetena till en ändring i 1989 års utlänningslag uttryck för uppfattningen att det inte kunde komma i fråga att Sverige skulle tillämpa Genèvekonventionen på ett sätt som, oavsett i vilken riktning det skedde, avsevärt avvek från tillämpningen i andra länder (prop. 1996/97:25 s. 96 f.). Mot denna bakgrund menar Migrationsöverdomstolen att det finns fog för att anse att det beviskrav som finns intaget i 4 kap. 2 b § utlänningslagen står i överensstämmelse med det beviskrav som uppställs i Genèvekonventionen och i skyddsgrundsdirektivet.

För att beviskravet ”synnerlig anledning att anta” ska vara uppfyllt är det inte nödvändigt att den sökande är dömd för brottet, inte heller behöver bevisningen motsvara vad som krävs i ett brottmål. Det är dock viktigt att beviskravet ställs tillräckligt högt med tanke på det övergripande syftet med Genèvekonventionen (och motsvarande unionsrättsliga och nationella bestämmelser), nämligen att tillförsäkra internationellt skydd åt dem som är utsatta för förföljelse. Erkännanden och vittnesmål som är att anse som tillförlitliga kan exempelvis vara tillräcklig bevisning för att grund för uteslutning föreligger (jfr UNHCR:s riktlinjer p. 35).

Migrationsöverdomstolen konstaterar vidare att det ligger i sakens natur att bevisbördan för att en uteslutningsgrund föreligger vilar på staten. Dessutom bör regeln om tvivelsmålets fördel (”benefit of the doubt”) tillämpas också när det gäller att bedöma om en person är utesluten från flyktingskap (jfr UNHCR:s riktlinjer p. 34). En förutsättning för att den asylsökande ska kunna få förmånen av denna bevislätnadsregel är emellertid att han eller hon gjort ett ärligt försök att styrka sin berättelse och att hans eller hennes allmänna trovärdighet inte ifrågasätts (se UNHCR:s handbok punkterna 203 och 204). Vid bedömningen av trovärdigheten i sökandens utsaga bör enligt

bevislätnadsregeln normalt fästas vikt vid att berättelsen är sammanhängande och inte präglas av motstridiga uppgifter. De omständigheter som åberopas får inte heller strida mot allmänt kända fakta, t.ex. relevant och aktuell landinformation. Betydelse i trovärdighetshänseende tillmäts också det förhållandet att berättelsen till sina huvuddrag förblir oförändrad under asylprövningens gång i olika instanser. (Jfr MIG 2007:12)

c) Uteslutning på grund av brott mot mänskligheten

Migrationsverket gör bl.a. gällande att A bär ansvar för sådant brott mot mänskligheten som avses i 4 kap. 2 b § första stycket 1 utlänningslagen och därför är utesluten från att anses som flykting.

I förarbetena till 4 kap. 2 b § utlänningslagen (prop. 2009/10:31 s. 106 f.) anförs att artikel 12.2 a i skyddsgrundsdirektivet motsvarar 1 F a i Genèvekonventionen och avser brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten, såsom dessa definieras i de internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott. Dessa brott har alltsedan andra världskrigets slut getts skiftande definitioner. Ledning för vad som avses med internationella instrument som har upprättats för att beivra sådana brott finns i punkten 150 i UNCHR:s handbok. Där anges att den mest uttömmande definitionen finns i 1945 års Londonöverenskommelse och i stadgan för den internationella krigsribunalen (Nürnbergtribunalen). En annan viktig internationell överenskommelse som räknas upp i UNHCR:s handbok är 1948 års konvention om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord.

Av UNHCR:s riktlinjer (p. 13) framgår att det som särskiljer brott mot mänskligheten, vilka omfattar folkmord, mord, våldtäkt och tortyr, är att de måste utföras som en del i en utbredd och systematisk attack riktad mot civilbefolkningen. En isolerad handling kan dock utgöra brott mot

mänskligheten om den är en del av ett sammanhängande system eller en serie av systematiska och upprepade handlingar. Eftersom sådana brott kan ske såväl i fredstid som under väpnad konflikt är detta den bredaste kategorin i artikel 1 F a i Genèvekonventionen.

Den senast överenskomna definitionen av brott mot mänskligheten finns i stadgan för Internationella brottmålsdomstolen (fortsättningsvis Romstadgan) från år 1998 (a. prop. s. 106 f. och 261). Där anges i artikel 7.1 att med brott mot mänskligheten avses bl.a. mord, tortyr och våldtäkt när gärningarna begås som en del av ett vidsträckt eller systematiskt angrepp riktat mot civilbefolkning med insikt om angreppet. Med brott mot mänskligheten avses även förföljelse av en identifierbar folkgrupp eller ett identifierbart kollektiv av politiska, rasmässiga, nationella, etniska, kulturella, religiösa, genusmässiga eller andra skäl som universellt är erkända som otillåtna enligt folkrätten, i samband med en gärning som avses i denna punkt eller ett annat brott som omfattas av domstolens jurisdiktion.

I artikel 7.2 i Romstadgan anges vidare att med angrepp riktat mot civilbefolkning avses ett beteende som består i upprepat förövande av gärningar som avses i samma artikel punkt 1 mot civilbefolkning för att främja en stats eller en organisations politik att genomföra ett sådant angrepp. Med begreppet tortyr avses uppsåtligt tillfogande av allvarlig smärta eller svårt fysiskt eller psykiskt lidande för någon som befinner sig i den tilltalades förvar eller står under hans eller hennes kontroll; tortyr innefattar inte smärta eller lidande som uppkommer enbart genom eller är förknippade med lagenliga sanktioner. Slutligen innehåller Romstadgan också en definition av begreppet förföljelse där det anges att detta innebär uppsåtligt och allvarligt berövande av grundläggande rättigheter i strid med folkrätten på grund av en folkgrupps eller ett kollektivs identitet (artikel 7.2 g).

Migrationsöverdomstolens bedömning

Migrationsöverdomstolen finner att prövningen av om det i målet är fråga om ett sådant brott mot mänskligheten som avses i 4 kap. 2 b § första stycket 1 utlänningslagen lämpligen bör göras mot bakgrund av den senast överenskomna definitionen av brottet, dvs. den som Romstadgan innehåller.

Som framgått ovan gör Migrationsverket gällande att A är utesluten från att anses som flykting på grund av att han på sätt som avses i 4 kap. 2 b § andra stycket har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av bl.a. brott mot mänskligheten. Av grundläggande betydelse för frågan om A är utesluten från att anses som flykting av detta skäl är inledningsvis om förhållandena i Irak under den tid som A utförde sitt uppdrag inom Baathpartiet var av sådant slag att det då begicks brott mot mänskligheten.

Av den landinformation som Migrationsverket har åberopat i målet framgår bl.a. följande. Den irakiska regimen under Saddam Husseins styre stod bakom ett stort antal summariska avrättningar och det förekom många rapporter om att regimen avrättade personer som man trodde var involverade i sammansvärjningar mot Saddam Hussein eller Baathpartiet. Trots att den irakiska konstitutionen förbjöd tortyr torterade säkerhetstjänsten rutinmässigt fångar. Familjemedlemmar och personer lierade med påstådda oppositionella hölls gripna eller mördades. Flera politiska partier var förbjudna och att vara medlem i dem var straffbart med döden. Regimen stod också bakom dödandet och tortyren av personer misstänkta för, eller av släktingar till personer misstänkta för, bl.a. ekonomiska brott, desertering och ett flertal andra gärningar. Politiska mord och terroristaktioner ägde rum i det kurdkontrollerade området i norra Irak. Även ett stort antal försvinnanden rapporterades under Saddam Husseins tid vid makten. Utöver tiotusentals försvinnanden har organisationer som arbetat för mänskliga rättigheter rapporterat om att regimen hållit tusentals irakier fängslade utan att dessa fått

ha någon som helst kontakt med omvärlden. (U.S. Department of State, Country Reports on Human Rights Practices, Iraq, 2001)

Vidare framgår det av landinformationen att användandet av dödsstraff hade stor utbredning och att det infördes nya straff som halshuggning och amputering av tungan under Saddam Husseins regim i Irak. Amputering av tungan infördes år 2000 som straff för förtal av eller kritik mot presidenten eller hans familj. I oktober 2000 halshöggs ett dussintal kvinnor anklagade för prostitution utan att det hade ägt rum någon juridisk process. Hundratals personer, inklusive möjliga samvetsfångar, avrättades. Politiska fångar och häktade utsattes för brutala former av tortyr. (Amnesty International, report 2001, Iraq)

Migrationsöverdomstolen finner mot bakgrund av den återopade landinformationen att det står klart att det under Saddam Husseins styre i Irak begicks sådana brott mot mänskligheten som avses i 4 kap. 2 b § första stycket 1 utlänningslagen. Frågan är då om A i utlänningslagens mening kan åläggas ett individuellt ansvar för att ha anstiftat eller på annat sätt ha deltagit i denna brottslighet.

Av UNHCR:s riktlinjer (p. 18) framgår att ett individuellt ansvar i allmänhet härleds ur det förhållandet att personen har utfört den kriminella handlingen eller i väsentlig mån medverkat till att den utförts, i medvetande om att hans eller hennes handling eller underlåtenhet kommer att underlätta det brottsliga handlandet. Individen måste inte fysiskt ha begått den kriminella handlingen i fråga. Att anstifta, medverka eller delta i en gemensam kriminell verksamhet kan vara tillräckligt. Vidare framgår (p. 19) att den omständigheten att en person varit en högre medlem av en repressiv statsmakt eller medlem i en organisation som är inblandad i olagliga våldsamheter inte i sig innebär att denne har ett individuellt ansvar för uteslutningsgrundande handlingar. En presumtion för ansvar kan dock uppstå när personen förblir medlem av en statsmakt som helt klart är engagerad i

aktiviteter som faller in under tillämpningsområdet för artikel 1 F i Genèvekonventionen. I denna bedömning ska även inbegripas gruppens faktiska aktiviteter, dess organisatoriska struktur, individens position inom gruppen och hans eller hennes förmåga att i betydande utsträckning påverka gruppens aktiviteter liksom möjligheten till splittring av gruppen.

Av betydelse för den nu aktuella prövningen är vidare EU-domstolens uttalanden i den ovan redovisade domen, oaktat att de rör tolkningen av artikel 12.2 b och c i skyddsgrundsdirektivet, närmare bestämt att det är nödvändigt att den berörda personen kan göras delvis ansvarig för de handlingar som den aktuella organisationen har begått för att skäl för uteslutning ska föreligga. Domstolen uttalade att den behöriga myndigheten härvid bl.a. ska undersöka den roll som den berörda personen faktiskt har haft vid utförandet av de ifrågakvarande handlingarna, dennes ställning i organisationen, den grad av kännedom som denne hade eller borde ha haft rörande organisationens verksamhet, de eventuella påtryckningar som denne varit utsatt för eller andra faktorer som kan ha påverkat dennes beteende. Om en myndighet efter en sådan undersökning konstaterar att den berörda personen haft en framträdande position i en organisation som tillämpar terroristmetoder, kan myndigheten förutsätta att denna person har ett individuellt ansvar för handlingar som organisationen begått under den relevanta perioden, men den måste fortfarande pröva samtliga relevanta omständigheter innan den kan anta ett beslut att inte bevilja vederbörande flyktingstatus i enlighet med artikel 12.2 b eller c i direktivet. Enligt Migrationsöverdomstolens mening har de uttalanden från EU-domstolen som nu redovisats bäring även på de överväganden som ska göras i samband med bedömningen av om någon av uteslutningsgrunderna i direktivets artikel 12.2 a är för handen.

Det är ostridigt i målet att A haft någon form av högre position inom Baathpartiet och uppgifterna om hans identitet och arbete har inte heller ifrågasatts. A har vid den muntliga utredningen hos Migrationsverket uppgett att han var grenmedlem i Baathpartiet. Vid den muntliga förhandlingen i

migrationsdomstolen har han uppgett att när han slutade 2003 hade han positionen medlem av grupp. A har hela tiden vidhållit att han har haft en hög position inom Baathpartiet, att den s.k. debaathifieringskampanjen drabbade baathpartister av graden medlem av grupp och högre samt att de som berördes utgjorde mindre än en procent av hela partiet (se Temanotat, Baath-partiet. Medlemskapsnivåer og partiorganisasjon, Landinfo (Norge), 13 juni 2008). A har vidare uppgett att den militära grad han innehade bara gavs till dem som var aktiva medlemmar eller andra högre medlemmar av partiet samt att han omfattades av debaathifieringen och att han på grund av denna tvingades stannade hemma från arbetet under ett års tid.

Migrationsöverdomstolen finner att A, mot bakgrund av hans höga position och långvariga arbete inom Baathpartiet, får antas ha haft god kännedom om Baathpartiets brottsliga avsikter och gärningar mot ideologiska motståndare till regimen. Detta är omständigheter som i och för sig skulle kunna tala för att han har varit delaktig i de brott mot mänskligheten som begicks i Irak under den aktuella tiden. Enbart dessa omständigheter kan dock inte automatiskt leda till att A inte kan beviljas uppehållstillstånd som flykting. En bedömning måste också göras av bl.a. vilken roll A faktiskt har haft med avseende på de brottsliga handlingar som nu är ifråga.

Migrationsöverdomstolen gör i denna del följande bedömning.

A har själv vidgått att han under sitt arbete på universitetet har lämnat information om studenter och att syftet med denna rapportering har varit att kartlägga dissidenters verksamhet. Han har utöver detta inte vidtagit några direkta åtgärder. Migrationsverket har inte anfört något ytterligare konkret som närmare skulle kunna beskriva A:s verksamhet som anmälare och några sådana uppgifter framgår inte heller, utöver vad A själv uppger, av utredningen i övrigt. Migrationsverket gör gällande att, i en situation där den enskilde har ett val mellan att passivt delta och att aktivt delta för en regim som är känd för att begå brott mot mänskligheten, det får anses utgöra ett aktivt deltagande i sådan brottslighet att anmäla oliktankande. A anför för

egen del att de uppgifter han lämnade om studenter inte var sådana att någon riskerade att skadas, utan syftet var att få en bild av verksamheten på universitetet. Dissidenters aktiviteter skulle motarbetas genom utbildning och information. Han hade inte lämnat något information om han hade trott att det skulle leda till att en student riskerade grova övergrepp. Han har inte haft någon särskild funktion som informatör och hans arbetsuppgifter handlade inte om underrättelseverksamhet. Det han arbetade med handlade snarare om kulturella frågor och utbildningsfrågor än om frågor gällande inre säkerhet.

Av utredningen i målet framgår en del om den information som A, inom ramen för sitt uppdrag för Baathpartiet, lämnade om oliktankande under sin tid vid universitet, om hur det gick till när informationen lämnades och om syftet med hans kartläggningsverksamhet. Migrationsöverdomstolen finner emellertid att de omständigheter som kommit fram i dessa avseenden inte är av sådant påtagligt slag att det finns fog för att dra slutsatsen att enskilda individer, på grund av den information A lämnade, har råkat ut för sådana övergrepp som innefattas i brott mot mänskligheten. Vid sådant förhållande finner Migrationsöverdomstolen att det inte finns synnerlig anledning att anta att A i lagens mening har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av brott mot mänskligheten. Beviskravet i 4 kap. 2 b § utlänningslagen är därmed inte uppfyllt. A är därför inte på denna grund utesluten från att anses som flykting.

d) Uteslutning på grund av gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser

Migrationsverket gör slutligen gällande att A har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser enligt inledningen och artiklarna 1 och 2 i Förenta nationernas stadga och att han därför är utesluten från att anses som flykting enligt 4 kap. 2 b § första stycket 3 utlänningslagen.

I förarbetena till 4 kap. 2 b § utlänningslagen anför, som påpekats ovan, att ledning för tolkning av bestämmelsen kan hämtas från UNHCR:s handbok punkterna 147–163 och UNHCR:s riktlinjer (prop. 2009/10:31 s. 261). Det görs i förarbetena inga särskilda uttalanden när det gäller tolkningen av den nu aktuella uteslutningsgrunden.

I UNHCR:s handbok anges följande beträffande gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser (punkterna 162 och 163). Denna mycket allmänt hållna uteslutningsklausul sammanfaller delvis med den i artikel 1 F a i Genèvekonventionen. Det är uppenbart att ett brott mot freden, en krigsförbrytelse eller ett brott mot mänskligheten också är en gärning som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser. Även om artikel 1 F c inte inför någon ny komponent, är den avsedd att på ett allmänt sätt täcka sådana handlingar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser vilka inte helt täcks av de två föregående uteslutningsklausulerna. Om man läser de tre klausulerna tillsammans får det antas, trots att så inte uttryckligen sägs, att gärningar som omfattas av den ifrågavarande klausulen också måste vara av brottslig art. Förenta nationernas syften och grundsatser uttrycks i förordet till Förenta nationernas stadga samt i stadgans första och andra artikel. Här uppräknas de grundläggande principer som ska styra medlemsstaternas uppträdande i förhållande till varandra och i förhållande till det internationella samfundet som helhet. Från dessa bestämmelser kan man dra slutsatsen att en individ som är skyldig till en gärning som strider mot dessa grundsatser måste ha haft en maktposition i en medlemsstat och bidragit till att staten kränkt dessa grundsatser. Det finns emellertid knappast några dokumenterade fall som berör tillämpningen av denna klausul som mot bakgrund av den mycket allmänna utformningen därför bör tillämpas med försiktighet.

Migrationsöverdomstolens bedömning

Till stöd för sin uppfattning att A har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser åberopar Migrationsverket samma omständigheter som enligt verket innebär att A har anstiftat eller deltagit i förövandet av brott mot mänskligheten. Som framgår ovan har Migrationsöverdomstolen redan kommit fram till att det inte finns synnerlig anledning att anta att A har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av brott mot mänskligheten i den mening som avses i 4 kap. 2 b § första stycket 1 utlänningslagen. Migrationsverket åberopar inte några andra omständigheter som i sig skulle kunna medföra att A är utesluten från att anses som flykting av det skälet att han har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av en gärning som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser. Migrationsverket har inte heller anfört att de omständigheter som verket åberopar skulle innefatta en brottslig gärning i någon annan mening än vad som avses med brott mot mänskligheten. Mot denna bakgrund finns det inte heller synnerlig anledning att anta att A har anstiftat eller på annat sätt deltagit i förövandet av gärningar som strider mot Förenta nationernas syften och grundsatser.

Migrationsöverdomstolen delar sammanfattningsvis migrationsdomstolens bedömning att A är att anse som flykting enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen och att han med stöd av 5 kap. 1 § samma lag ska beviljas permanent uppehållstillstånd i Sverige. Eftersom A uppfyller kraven för att betecknas som flykting ska han också beviljas flyktingstatusförklaring i enlighet med 4 kap. 3 § utlänningslagen. Migrationsverkets överklagande beträffande A ska därför avslås.

3. Frågan om B är flykting

När det gäller B har denne inte själv varit politiskt aktiv utan har till följd av sin fars verksamhet utsatts för förföljelse. Av UNHCR:s handbok punkterna

184-186 framgår bl.a. att i de fall familjens överhuvud uppfyller kriterierna för flyktingskap ska i regel övriga familjemedlemmar också tillerkännas ställning som flykting. Principen om familjens enhet verkar till förmån för anhöriga, inte tvärtom. I första hand omfattar principen make, maka och minderåriga barn. Den bör emellertid också tillämpas beträffande andra familjemedlemmar under förutsättning att de tillhör samma hushåll.

Förhållandena beträffande B är enligt Migrationsöverdomstolen sådana att denne bör omfattas av principen om familjens enhet. Även B ska således beviljas permanent uppehållstillstånd och flyktingstatusförklaring. Migrationsverkets överklagande beträffande B ska därför också avslås.

Domen får inte överklagas (16 kap. 9 § tredje stycket utlänningslagen).

kammarrättsråd
ordförande

kammarrättsråd

kammarrättsråd
referent

föredragande

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**
Migrationsdomstolen

DOM
2009-12-22
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
UM 13908-08
UM 13973-08
Enhet 27

KLAGANDE

1. Sekretessbelagda uppgifter, nedan kallad A
2. Sekretessbelagda uppgifter, nedan kallad B

Ombud och offentligt biträde:

MOTPART

Migrationsverket
Förvaltningsprocessenheten i Solna
Box 507
169 29 Solna

ÖVERKLAGADE BESLUT

Migrationsverkets beslut 2008-11-27, se bilaga 2

SAKEN

Uppehållstillstånd

DOMSLUT

1. Migrationsdomstolen upphäver Migrationsverkets beslut och beviljar A och B permanent uppehållstillstånd och flyktingförklaring.

2. Migrationsdomstolen fastställer ersättning till som
offentligt biträde till 50 316 kr, varav 31 464 kr avser arbete, 1 015 kr tids-
spillan, 7 774 kr utlägg och 10 063 kr mervärdesskatt.

3. Migrationsdomstolen förordnar med stöd av 43 kap. 5 och 8 §§ offent-
lighets- och sekretesslagen (2009:400) att bestämmelsen om sekretess en-
ligt 21 kap. 5 § och 37 kap. 1 § samma lag ska vara tillämplig även i fort-
sättningen för uppgifter i bilaga 1 till denna dom, för uppgifter i Migra-
tionsverkets beslut (bilaga 2) om enskilds namn, födelsetid, adress, dossi-
ernummer och för uppgifter i övrigt i Migrationsverkets beslut som rör
nämnda uppgifter samt för uppgifter som förebringats vid den muntliga
förhandlingen och som inte offentliggjorts genom denna dom.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: lansrattenistockholm@dom.se	08-561 686 55	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN M.M.

Migrationsverket har fattat två likalydande beslut avseende A och hans son B. De har överklagat dessa beslut och yrkat att de ska beviljas uppehållstillstånd och flyktingförklaring. Som grunder har de anfört flyktingskap och skyddsbehov i övrigt.

Till stöd för sitt överklagande har A och B åberopat samma omständigheter som hos Migrationsverket och tillagt i huvudsak följande. Utöver fotografierna framgår A:s politiska arbete av den militärbok som ingivits. På sidorna 15-18 anges att han frikallades från tjänstgöring på grund av sitt politiska arbete. Personer som anländer till ett nytt område efter att ha flytt kan ansöka om ett dokument som visar att de tvingats fly. Han fyllde i en sådan ansökan, men tvingades fly innan processen blev klar. Denna ansökan har ingivits i ärendet. A har även ingivit id-kort som utfärdats för och använts av personer inom Baathpartiet. Han har till stöd för hotbrevets äkt-het ingivit ett dokument till stöd att han arbetat på allmänna bilbolaget, vilket nämns i hotbrevet. A har eftersökts hos sin mor av ett stort antal män som ville begrava honom på grund av hans tidigare politiska arbete. Av hotbrevet framgår även vilken grunden för förföljelsen var och att de män som sökt honom har haft information om honom. Under de nio månader A stannade kvar i Irak sedan det första hotet tvingades han förflytta sig vid flera tillfällen för att undgå att dödas. Han var på grund av sitt arbete känd av ett stort antal människor och riskerar ständigt att identifieras. Ett allvarligt och reellt kidnappningsförsök har gjorts av B. A har hotats till livet och aktivt eftersökts. Två av hans kollegor på skolan mördades på grund av deras tidigare politiska arbete. A har ett stort antal vänner och partikamrater som mördats på liknande sätt. Han hade utan tvivel mördats om han inte hade lyckats fly eller om de personer som eftersökt honom hade fått tag på honom. A har efter ifrågasättandet av hans ställning inom partiet gjort stora ansträngningar för att få fram dokument att ge in i målet. Vissa dokument

. Partiorganisationerna på universiteten ansvarade för alla studenter på universitetet och samlade information om dem. Vid denna tidpunkt fanns andra förbjudna partier som jobbade mot Baathpartiet. Inom Baathpartiet arbetade han som direkt partiansvarig, vilket innebar att han var ansvarig för olika studentorganisationer från olika områden i Irak. Vad studenterna gjorde rapporterades vidare till andra medlemmar i partiet. Baathpartiet bekämpade och motarbetade andra organisationer som existerar idag och hindrade att deras ideologi spreds. De bekämpade inte de

förbjudna organisationerna genom väpnad konfrontation utan genom utbildning för ökad medvetenhet och genom möten med studenter. De andra partiernas strategi, inte bara efter regimfallet, var att förgöra Baathpartiet. Studentorganisationen inom Baath lämnade information till särskilda organisationer som bekämpade de förbjudna organisationerna på mer handgripbara sätt. Han har lämnat information, men inte vidtagit några direkta åtgärder. Han lämnade ingen annan information än den han fick från personer underställda honom genom kartläggningar. Kartläggningen av studenter gjordes för att skydda den inre fronten och för att förhindra att andra ideologier infiltrerade verksamheten. Han tror inte att han har bidragit till att personer har råkat illa ut. Hans eget arbete gick mest ut på att utbilda och han tror inte på arbete som går ut på hämnd. I och med att han var partimedlem var det hans plikt att delta i krig genom folkarmén och han var tvungen, under kriget, att ha uniform vid sitt arbete vid universitetet. Det är därför det finns foton på honom i uniform. Den militära grad han innehades bara till dem som var aktiva medlemmar eller andra högre medlemmar av Baath. Militärboken är utfärdad I Irak är det en väldigt viktig handling. Han gjorde vanlig militärtjänst och kallades därefter in flera gånger som reserv. Han var han med i ett stridande förband som vanlig soldat. Han behövde inte rycka in under Iran-Irakkriget eftersom han hade andra speciella uppgifter.

A har vid den muntliga förhandlingen berättat i huvudsak följande om de efterföljande händelserna. Den s.k. debathifieringskampanjen i Irak drabbade baathpartister av graden medlem av grupp och högre. Den grupp baathpartister som berördes av kampanjen utgjorde mindre än en procent av hela Baathpartiet. Han själv omfattades av debathifieringen. Genom ett beslut den 6 maj 2004 bestämdes vilka baathpartister som inte hade rätt att tjänstgöra längre. Beslutet påverkade honom genom att han tvingades stanna hemma från arbetet under ett års tid. Hans hustru var inte aktiv i Baath. Hon fick till en början en bil och en chaufför genom sitt arbete. Efter

mars månad 2007 fick hon hjälp med livvakt efter det att hans kollega dö-
dats. De sökte inte skydd av myndigheterna eftersom alla säkerhetsorgan
ursprungligen kommer från de organisationer som hotar dem. Han vet inte
varför det dröjde så länge som till 2007 innan han utsattes för hot, men tror
att de kanske började med dem högre upp eller inte hade tillräckligt med
information om honom tidigare. De organisationer som idag kan vara ute
efter honom är de partier som har makten idag. I den tidigare regimen var
dessa partier förbjudna och förföljda. Nu är de med i regeringen och varje
rörelse har en strategi, vilket är att göra sig av med aktiva inom Baath som
deltagit i kriget mot Iran i Folkarmén. Han var också utsatt eftersom han
var aktiv i studentorganisationer och är känd av tusentals studenter. Det
finns risk för att han blir igenkänd i eftersom medlemmar av de
organisationer som hotar honom är utspridda överallt. Den amnestilag som
antogs 2008 har ingen betydelse i verkligheten, eftersom Baathpartister
ändå blir avrättade. Den 22 augusti i år spreds en handling från Badrorga-
nisationen. Handlingen har delats ut till borgmästare och
partimedlemmar för att lokalisera måltavlans utseende och samla informa-
tion för att kunna avrätta personer. Den har översatts och har getts in till
domstolen. Får de personer som sökt honom veta att han befinner sig i Sve-
rige kommer det att gå illa för hans familj i Irak. Hans hustru och dotter
befinner sig i Amman. Hans syster, bror och mor tvingades flytta från sin
bostad. Han pratade senast med sin mor för tre månader sedan. Hon var då
upprörd och ville att han skulle komma tillbaka för att hitta en lösning. Han
vet inte vad hon menade med det. Han har aldrig blivit åtalad eller dömd
för brott i Irak.

B har vid den muntliga förhandlingen berättat i huvudsak följande. Kid-
nappningsförsöket inträffade när han var på väg för att hämta böcker. Liv-
vakterna började skjuta mot kidnapparna, vilka besvarade elden och släpp-
te taget om honom så att han lyckades ta sig in i en affär. Han vet inte vad
som hände efteråt eftersom han flydde på en gång, men han hörde flera

skott. Han åkte hem i taxi och fick senare veta av vakten att chauffören hade blivit skadad. Kidnappningsförsöket mot honom måste ha med fadern att göra eftersom han inte har några egna problem i Irak. Han vet inte exakt vilka personer som hotat dem, men det är troligt att det är grupper som hans far bekämpade under sitt arbete med studentorganisationer. De har kartlagt hans far. Han har inte själv varit medlem i Baath. Hans mor arbetade inom _____ Hon var ganska högt uppsatt. Han kände inga personer i Sverige innan han kom hit. Han kom till Sverige via Turkiet. De flög till Sverige och tilldelades under resan ett utländskt pass. Han tittade inte i passet och vet inte om det hade hans fotografi. Det fanns ingen gränskontroll när de kom till Sverige. Smugglaren följde med på flygplanet, men de såg inte honom efter att de hade landat. Han kom till Sverige kvällen den första januari 2008 och sökte asyl dagen därpå. Den privatperson vars adress han uppgav vid ansökningstillfället är en person de kände sedan lång tid tillbaka. Det var bara en bekant och ingen de kände väl.

Vittnet, _____ har vid den muntliga förhandlingen berättat i huvudsak följande. Han lärde känna A när de båda studerade på universitetet. Han känner även A genom dennes arbete i partiet. De arbetade tillsammans _____ Han vet att A därefter avancerade och blev medlem av grupp inom Baathpartiet. A är en välkänd person i _____ och var mycket aktiv inom partiet.

Migrationsverket har vid den muntliga förhandlingen anfört i huvudsak följande. Migrationsverket betvivlar inte att A haft någon form av högre position inom Baath, men kan inte vitsorda att han har varit just medlem av grupp. A har på ett trovärdigt sätt berättat om vad han har haft för arbetsuppgifter och vad han utsatts för. Däremot finns det vissa trovärdighetsbrister i övrigt, bl.a. då han inte har kunnat redogöra närmare för vilka som har hotat honom. Vad A och B berättat om sin inresa utgör en trovärdighetsbrist. Det finns inget tydligt samband mellan de händelser de klagande

utsatts för och A:s ställning inom Baath. Det har antagits en amnestilag för f.d. Baathpartister och det finns möjlighet att få myndighetsskydd i Irak. Om A har angett personer till Baathpartiet kan det eventuellt bli fråga om uteslutande.

Skriftlig bevisning

A och B har åberopat skriftlig bevisning i domstolen i form av dokument från Baathpartiet i original, kvitto på att A lämnat in tjänstevapen efter att ha bytt distrikt inom Baath, dokument utfärdat av Saddam Husseins kusin med uppdragsbeskrivning adresserat till bl.a. A, fotografier från arkivtömning på A:s arbetsplats samt ett intyg från _____ om att denna före regimens fall var minister och parlamentsledamot och arbetade tillsammans med A. Vidare har de åberopat utskrifter från webbsidor samt tidningsartiklar gällande situationen för före detta Baathpartister i Irak.

Landinformation

Migrationsverket har åberopat följande landinformation; *Rättsligt ställningstagande i fråga om myndighetsskydd i Irak*, Migrationsverket 2009-09-29, *Promemoria angående de allmänna förhållandena i Irak-underlag till rättsligt ställningstagande om myndighetsskydd*, Migrationsverket 2009-09-17, *Country of Origin information Report; Iraq*, 16 september 2009 och dom från Europadomstolen den 20 januari 2009, Application no. 32621/06. Domstolen har tillfört målet rapporten *Baathpartiet. Medlemskapsnivåer og partiorganisasion*, Landinfo (Norge) den 13 juni 2008.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen av skyddsbehovet

Domstolen ska ta ställning till frågan om A och B har rätt till uppehållstillstånd som flyktingar eller skyddsbehövande i övrigt. Tillämpliga bestämmelser om flyktingskap och skyddsbehov i övrigt (4 kap. 1 och 2 §§ samt

5 kap. 1 § utlänningslagen – UtilL) framgår av det överklagade beslutet. Det är de klagande som har bevisbördan och ska göra sannolikt att de är i behov av internationellt skydd för att få uppehållstillstånd som flyktingar eller skyddsbehövande i övrigt (jfr MIG 2007:12). I detta ligger inledningsvis att de ska göra sin identitet och sitt uppgivna hemland sannolika. Migrationsverket har i det överklagade beslutet bedömt att både A och B har styrkt sina identiteter. Domstolen gör ingen annan bedömning och prövar därför deras skyddsskäl mot Irak, i första hand mot Bagdad.

Flyktingskap och skyddsbehov i övrigt

Vid prövningen av om A och B riskerar skyddsgrundande behandling vid ett återvändande utgår domstolen från den hotbild som de beskrivit. Enligt dem består denna hotbild sammanfattningsvis av risken för att utsättas för våld av olika organisationer i Irak och i värsta fall dödas av dem på grund av A:s tidigare höga position och verksamhet inom Baathpartiet. A och B har beskrivit att B har utsatts för ett kidnappningsförsök och att A vid ett flertal tillfällen eftersökts med följd att familjen tvingats flytta och till slut fly landet. A har även berättat att han mottagit ett hotbrev samt hotsamtal.

A och B har till stöd för sin berättelse lämnat in en omfattande skriftlig bevisning, främst angående A:s position inom Baathpartiet och om den allmänna situationen för baathpartister i Irak. Viss del av den skriftliga bevisning, såsom ett hotbrev, avser de hot A utsatts för. Den bevisning som rör A personligen kan, med beaktande av att A styrkt sin identitet, kopplas till honom. Ingivna handlingar har dock inte äkthetskontrollerats och vissa handlingar har inte uppvisats i original. Detta sänker deras bevisvärde.

A och B har vidare åberopat ett skriftligt intyg samt ett vittnesförhör med en person som intygar att A har haft den position inom Baathpartiet han uppgett. Denna person befinner sig utanför Sverige och hans identitet kan inte säkerställas. Domstolen anser dock att vittnesmålet, mot bakgrund av

att relativt ingående uppgifter om vittnet framgår på den hemsida som åberopats, får anses ha viss betydelse i bevishänseende. Vid en samlad bedömning av den skriftliga och muntliga bevisningen i målet anser domstolen att denna ger stöd för A:s påstående om att han har haft en hög position inom Baathpartiet. Den skriftliga bevisningen gör det dock inte sannolikt att han har haft just den position han angett och inte heller att A och B vid ett återvändande till Irak riskerar skyddsgrundande behandling. Domstolen övergår därför till att pröva om A och B genom sina berättelser, sammantaget med den övriga bevisningen, har gjort sitt skyddsbehov sannolikt.

Vid bedömningen av A och B:s trovärdighet anser domstolen att A under den muntliga förhandlingen har lämnat en detaljrik redogörelse för sin position och sin verksamhet inom Baathpartiet. Hans beskrivning i denna del strider inte mot vad som är känt om partiets uppbyggnad genom i målet tillgänglig landinformation. Beskrivningen av de hot och de trakasserier A uppger sig ha utsatts för är också detaljrik och har i huvudsak varit oförändrad under ärendets handläggning hos Migrationsverket och i domstolen. Även B:s beskrivning av kidnappningsförsöket har varit i huvudsak oförändrad under ärendets gång. Det förefaller dock något märkligt att B:s kidnappningsförsök skulle ha ägt rum mitt framför de livvakter som B:s mor tilldelats. Det finns även två övriga trovärdighetsbrister. För det första kan A och B:s beskrivning av hur deras resa till Sverige gick till och hur de kom i kontakt med den person de bosatte sig hos i landet inte överensstämma med sanningen. Migrationsdomstolen anser vidare att A till viss del lämnat vaga och undflyende svar gällande vilken information om studenter som han har lämnat vidare uppåt i partiet och vad dessa uppgifter kan ha resulterat i. Dessa två trovärdighetsbrister avser sådana omständigheter som inte har direkt betydelse för bedömningen av övriga delar av berättelsen. Det kan också finnas omständigheter som förklarar varför dessa trovärdighetsbrister finns. Enligt domstolen är bristerna inte heller sådana att de på ett avgörande sätt minskar tilltron till uppgifterna i övrigt.

Vid en sammantagen bedömning av A och B:s berättelser och den muntliga och skriftliga bevisningen i målet anser domstolen dock att de klagande, trots ovan redovisade trovärdighetsbrister, har gjort sannolikt att A har haft en hög position inom Baathpartiet och att A och B har utsatts för de hot och andra trakasserier som de beskrivit.

Domstolen lägger därmed klagandenas berättelse till grund för bedömningen i dessa delar. Avgörande för domstolens bedömning blir därför om vad A och B beskrivit är tillräckligt för att de ska anses som flyktingar eller skyddsbehövande i övrigt.

Enligt artikel 4.4 Rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 (skyddsgrundsdirektivet) är det faktum att den sökande redan varit utsatt för förföljelse och annan allvarlig skada, eller för direkta hot om sådan förföljelse eller sådan skada, en allvarlig indikation på att den sökandes fruktan för förföljelse är välgrundad eller att det finns en verklig risk för att han eller hon kommer att lida allvarlig skada, såvida det inte finns goda skäl till att anta att sådan förföljelse eller allvarlig skada inte kommer att upprepas.

A och B har beskrivit att deras familj, med början i april 2007 efter det att en kollega till A mördats av en milisgrupp, vid ett antal tillfällen har eftersökts och tvingats flytta. Vidare har B utsatts för ett kidnappningsförsök och en grupp män har tagits sig in i andra familjemedlemmars bostad för att finna A. A har vidare uppgett att han eftersökts hemma hos sin mor vid ett tillfälle efter det att han lämnade Irak. Domstolen konstaterar att varken A eller B vid något tillfälle faktiskt utsatts för allvarlig skada av de personer som hotat dem. Av deras beskrivning av de systematiska eftersökningar de utsatts för anser domstolen dock att det framgår att de i Irak utsatts för direkta hot om allvarlig skada och att det främst berodde på tillfällighe-

ter att de undkom allvarliga övergrepp. Dessa omständigheter innebär att det finns en allvarlig indikation på att A och B kommer att lida allvarlig skada vid ett återvändande.

Vid den framåtsiktande bedömningen krävs det ytterligare överväganden gällande frågan om det finns någon anledning för någon organisation eller motsvarande att utsätta A och B för allvarlig skada vid ett återvändande. A har räknat upp ett stort antal grupper som han anser utgör ett hot mot honom, på grund av hans tidigare arbete inom Baathpartiet.

Det har inte framkommit någon annan anledning till att de tidigare hoten, eftersökningarna och kidnappningsförsöket, än den som klagande beskrivit, nämligen A:s tidigare arbete inom Baathpartiet. Detta gäller även med beaktande av att de kunde vistas i landet i flera år efter regimens fall innan hoten och eftersökningarna påbörjades. Mot A:s påstående om att han vid ett återvändande till Irak skulle vara av särskilt intresse för de grupper han angett talar det faktum att A inte kunnat identifiera vilka grupper som faktiskt eftersökte honom i Irak och att A i sitt arbete, enligt vad han själv uppgett, inte varit delaktig i verksamhet som skulle kunna motivera hämndaktioner av mer personlig karaktär. Även vad Migrationsverket anfört om omvändningen av tidigare förd avbaathifieringspolitik och det stärkta myndighetsskyddet i Irak talar mot att det finns en stark kvarvarande hotbild mot A och B vid ett återvändande. Av den landrapport Migrationsverket hänvisat till framgår dock att risken för före detta Baathmedlemmar att råka ut för skyddsgrundande behandling vid ett återvändande inte kan uteslutas. Dödandet av f.d. Baathmedlemmar har således dokumenterats i media under 2008 och 2009, men andra fall kan ha passerat obemärkt förbi för att det exakta motivet bakom en attack inte alltid behöver vara känt. Attacker mot kan därför fortfarande vara motiverade av offrets roll under den förra regimen, men i de flesta fall kommer det inte att vara möjligt att fastställa av vilken orsak någon blev en måltavla.

Migrationsdomstolen kan i detta sammanhang inte bortse från den omfattande dokumentation A själv givit in gällande situationen för före detta Baathmedlemmar i Irak. Även om bevisvärdet av utskrifter från olika hemsidor och tidningsartiklar är lågt anser domstolen att det ingivna materialet ger stöd för att situationen för personer förknippade med den förra regimen i vissa avseenden är allvarligare än vad som framkommer av officiella rapporter. De särskilda omständigheterna rörande A, att han varit känd för ett stort antal människor men ändå inte haft en så hög position att han automatiskt har blivit av särskilt intresse direkt efter regimen fall, talar för att den beskrivning han gett av hotbilden är riktig. Vid en sammantagen bedömning, varvid särskilt beaktas A:s position i Baath och vad A och B de rent faktiskt utsatts för i hemlandet, anser domstolen att de gjort sannolikt att de känner välgrundad fruktan för att utsättas för skyddsgrundande behandling vid ett återvändande till Bagdad.

Vid bedömningen av om de kan påräkna myndigheternas skydd konstaterar domstolen att A:s hustru vid den tidpunkt då eftersökningarna påbörjades faktiskt fick visst skydd från staten i form av livvakt och chaufför. Trots detta anser domstolen, mot bakgrund av vad A anfört och med beaktande av den landinformation som tidigare redovisats, att A och B gjort sannolikt att myndigheterna inte kan ge dem adekvat skydd mot den hotbild som finns mot dem vid ett återvändande till Irak idag.

Migrationsdomstolen anser vidare att A och B gjort sannolikt att den huvudsakliga grunden för hotet mot dem är A:s tidigare ställning inom Baathpartiet. Hotbilden mot A har därför sin grund i hans politiska uppfattning, vilket är en av förföljelsegrunderna i 4 kap. 1 § UtIL. Migrationsdomstolen anser att den förväntade hotbilden vid ett återvändande har tillräckligt intensitet och varaktighet för att han ska anses vara flykting. Den hotbild som har sin grund i A:s medlemskap i Baath har även funnits mot B, som personligen utsatts för ett kidnappningsförsök. Migrationsdomsto-

len anser därför att även B, på grund av tillskriven politisk uppfattning, är att anse som flykting enligt 4 kap. 1 § UtIL.

Migrationsverket har inte gjort gällande att A eller B har ett internt flyktalternativ. Med beaktande av bevisbördans placering i detta avseende (se MIG 2009:4), och vad A anfört om att hans tidigare arbete med studenter gör att han riskerar att bli igenkänd i hela Irak, bedömer domstolen att det inte är relevant för A och B att fly inom Irak.

A och B ska därmed anses som flyktingar. Enligt 5 kap. 1 § första stycket UtIL har flyktingar som befinner sig i Sverige rätt till uppehållstillstånd. Enligt 5 kap. 1 § andra stycket 1 får uppehållstillstånd dock vägras en flykting om det finns synnerliga skäl att inte bevilja uppehållstillstånd på grund av vad som är känt om utlänningens tidigare verksamhet eller med hänsyn till rikets säkerhet. Detta stadgande tar, så vitt här är i fråga, sikte på sådana omständigheter som diskvalificerar utlänningen från skydd enligt flyktingkonventionen. Enligt artikel 1 F a i konventionen är bestämmelserna i denna sålunda inte tillämpliga på den beträffande vilken det finns allvarliga skäl att anta att han har begått brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten.

Migrationsverket har, mot bakgrund av sin inställning angående A:s position inom Baathpartiet, väckt frågan om uppehållstillstånd ska vägras på grund av hans tidigare verksamhet. A har själv uppgett att han inte själv har deltagit i några övergrepp mot ideologiska dissidenter, men att han överlämnat kartläggningar om studenter till andra grenar inom partiet som, enligt honom, bekämpade de förbjudna organisationerna på mer handgripliga sätt. Det är allmänt känt att personer inom den regim A tillhörde gjorde sig skyldiga till allvarliga övergrepp mot ideologiska motståndare till regimen. Enligt vad som framkommit i målet, och med beaktande av det höga beviskrav som uppställts, anser domstolen dock inte att det fram-

kommit något som gör att det finns allvarliga skäl att anta att A personligen varit delaktig i sådan verksamhet som kan utgöra grund för uteslutande. Detta ställningstagande påverkas inte av de nya bestämmelser om uteslutande som träder i kraft i svensk lagstiftning den 1 januari 2010 (se prop. 2009/10:31).

Det har inte i övrigt framkommit omständigheter som talar mot att permanent uppehållstillstånd ska ges (jfr 5 kap. 7 § UtlL) och A och B ska därför beviljas permanent uppehållstillstånd som flyktingar. De ska även beviljas flyktingförklaring. Det åligger Migrationsverket att vidta de åtgärder som föranleds av denna utgång i målet. Klagandena har frånträtt yrkandet om resedokument och domstolen prövar därför inte denna fråga. Det följer av 2 kap. 8 § UtlL att A och B, mot bakgrund av att de beviljats permanent uppehållstillstånd, inte behöver ha arbetstillstånd och av 12 kap. 22 § tredje stycket samma lag att utvisningsbesluten upphör att gälla.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (DV 3110)

Rådman

I migrationsdomstolens avgörande har även nämndemännen
(skiljaktig mening, se bilaga 4) och
deltagit. Föredragande har varit